

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Bp. 84 / 22 iul 2023

Biroul permanent al Senatului

175 / 27.03.2023

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public

Analizând **propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public** (b87/17.02.2023), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/797/20.02.2023 înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D200/22.02.2023,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, cu completările ulterioare, și al art. 33 alin. (3) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ, cu modificările ulterioare,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art. 6 și a art. 11 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, precum și abrogarea art. 5 alin. (3) din același act normativ.

Prin proiect, se propune, printre altele, ca raportarea să cuprindă, cel puțin: numele și prenumele, datele de contact ale avertizorului în interes public, persoana vizată, dacă este cunoscută, descrierea faptei susceptibile să constituie încălcare a legii în cadrul unei autorități, instituții publice, oricărei alte persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanei juridice de drept privat, și, după caz, probele în susținerea raportării, data și semnătura. Totodată, se preconizează ca raportarea să poată fi depusă și fără a fi menționate numele și prenumele, datele de contact ale avertizorului în interes public și/sau contextul profesional în care au fost obținute informațiile.

De asemenea, s-a preconizat eliminarea normei prevăzute la art. 5 alin. (3) din actul normativ de bază, potrivit căreia „În lipsa canalelor

interne de raportare în cazul persoanelor juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de lucrători, altele decât cele prevăzute la art. 9 alin. (4), avertizorul în interes public care efectuează o raportare privind încălcări ale legii utilizează canalul extern”.

2. Având în vedere Deciziile Curții Constituționale nr. 548/2008 și nr. 786/2009, prin conținutul său normativ, propunerea legislativă face parte din categoria legilor ordinare, iar în aplicarea art. 75 alin. (1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Din punct de vedere al dreptului european, propunerea legislativă intră sub incidența reglementărilor statuate la nivelul Uniunii Europene, subsumate problemelor generale, financiare și instituționale, dar prezintă tangență și cu problematica referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție.

În raport de obiectul specific de reglementare, la nivelul dreptului european derivat, prezintă incidență dispozițiile Directivei (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii, prevederi transpuse integral la nivelul legislației naționale de profil, conform art. 288 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE), prin adoptarea Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public.

5. Referitor la **Expunerea de motive**, semnalăm că afirmația inițiatorului, potrivit căreia „*Cu privire la modificarea art. 5, deși în aparență prevederile alin. (2) din legea actuală nu condiționează alegerea canalului de comunicare, fiind doar o chestiune de opțiune personală a avertizorului, prevederile alin. (3) practic obligă la raportarea internă în cazul persoanelor juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de lucrători*”, este în contradicție cu dispozițiile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 361/2022, conform căroră „*În lipsa canalelor interne de raportare în cazul persoanelor juridice de drept privat cu mai puțin de 50 de lucrători, altele decât cele prevăzute la art. 9 alin. (4), avertizorul în interes public care efectuează o raportare privind încălcări ale legii **utilizează canalul extern***”.

Totodată, menționăm că **art. 8 din Directiva (UE) 2019/1937**, prin care se reglementează obligația de a institui canale interne de raportare, **oferă opțiunea statelor membre** ale Uniunii Europene,

potrivit alin. (7)¹, de a impune entităților juridice din sectorul privat cu mai puțin de 50 de lucrători să instituie canale și proceduri interne de raportare în conformitate cu capitolul II.

Mai mult, **art. 11 alin. (2) din Directiva (UE) 2019/1937** stabilește în sarcina statelor membre ale Uniunii Europene obligația de a institui canale externe de raportare prin care trebuie „*să se asigure că **autoritățile competente: (a) instituie canale externe de raportare independente și autonome pentru primirea și tratarea informațiilor referitoare la încălcări***”.

Întrucât statul român s-a aflat în situația în care putea decide să nu aplice prevederile art. 8 alin. (7) din directivă, semnalăm că actuala formă a textului art. 5 alin. (3) din Legea nr. 361/2022, reflectă această opțiune, transpunând, în același timp, corect obligația impusă prin art. 11 din Directiva (UE) 2019/1937.

În consecință, **recomandăm păstrarea normei în vigoare a art. 5 alin. (3) și, prin urmare, eliminarea pct. 1 al articolului unic.**

6. În ceea ce privește ipoteza vizată prin modificarea art. 6 alin. (2) din Legea nr. 361/2022, precizăm că, prin Notificarea din data de 18 ianuarie 2023, Comisia Europeană (CE) a transmis, în cadrul evaluării efectuate cu prilejul celei de-a doua cereri de plată transmise de autoritățile naționale în implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență, o scrisoare prin care solicită clarificări referitoare la Jalonul 430 cu privire la Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, care transpune în legislația națională Directiva (UE) 2019/1937.

Astfel, obiecțiile Comisiei Europene, care vizează art. 6 alin. (2) din Legea nr. 361/2022, se referă la sintagma „*indicii temeinice*” care, în opinia Comisiei Europene, este de natură a conduce la o examinare subiectivă a raportărilor anonime și nu ar asigura potențialilor avertizori nivelul adecvat de certitudine juridică, putând, totodată, să descurajeze raportările anonime.

7. Sub rezerva celor de mai sus, fără a ne pronunța asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate, la forma actuală, se rețin

¹Directiva (UE) 2019/1937 - Art. 8 alin. (7) În urma unei evaluări adecvate a riscurilor, ținând seama de natura activităților entităților și de nivelul de risc astfel rezultat, în special la adresa mediului și a sănătății publice, **statele membre pot impune entităților juridice din sectorul privat cu mai puțin de 50 de lucrători** să instituie canale și proceduri interne de raportare în conformitate cu capitolul II.

următoarele observații și propuneri de redactare și de tehnică legislativă:

7.1. Întrucât prin proiect se propune numai modificarea, nu și completarea actului normativ de bază, este necesară reformularea **titlului** după cum urmează:

„Lege pentru **modificarea** Legii nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public”.

7.2. Pentru respectarea normelor de tehnică legislativă și ținând seama de observația de la subpct. 7.1., **partea introductivă a articolului unic** trebuie reformulată astfel:

„**Articol unic.** – Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, **publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.218 din 19 decembrie 2022, se modifică** după cum urmează:”.

7.3. Având în vedere că la pct. 2 și 3 ale articolului unic se propun modificarea art. 6 alin. (1) și (2) și luând în considerare că art. 6 este alcătuit numai din două alineate, este necesar ca **pct. 2** să vizeze modificarea în integralitate a art. 6. Totodată, semnalăm că intenția de modificare este anunțată deja în partea introductivă a articolului unic.

Prin urmare, partea dispozitivă a pct. 2 se va reformula astfel:

„**2. Articolul 6 va avea următorul cuprins:**”.

Prin urmare, **partea dispozitivă a pct. 3** se va elimina, urmând ca pct. 4 să devină prin renumerotare pct. 3.

Totodată, referitor la textul propus pentru **art. 6 alin. (2)**, întrucât se instituie o excepție de la regula prevăzută la alin. (1), sugerăm inserarea, în debutul normei, a expresiei „*Prin excepție de la prevederile alin. (1)*”.

7.4. Potrivit exigențelor de tehnică legislativă, **partea dispozitivă a actualului pct. 4** se va reformula după cum urmează:

„**3. La articolul 11 alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:**”.

În continuare, se va reda numai textul propus pentru lit. b), urmând ca partea introductivă a alin. (1) să fie eliminată, ca fiind identică cu cea aflată în vigoare.

PREȘEDINTE

Florin IORDACHE

București

Nr. 271/20.03.2023

EVENIMENTE SUFERITE de actul...

L. nr. 361/2022

M. Of. nr. 1218/19 dec. 2022

Lege privind protecția avertizorilor în interes public

¹ promulgată prin D. nr. 1681/2022 M. Of. nr. 1218/19 dec. 2022
Decret pentru promulgarea Legii privind protecția avertizorilor
în interes public